

Francesco Petrarca - Sonet (Berilo 1)

Francesco Petrarca (1304 - 1374) je najpomembnejši renesanèni lirik. Rodil se je v Arrezu, v Avignonu je doštudiral pravo. Služboval je kot diplomat. Leta 1327 (6. 4.) naj bi v avignonski cerkvi spoznal Lauro (poroèena), ki je postala glavni motiv Petrarcove poezije.

Petrarcovo literarno delo je zelo obsežno; pisal je predvsem v latinšèini, njegovo najpomembnejše delo pa je pesniška zbirka Canzoniere, ki obsega 367 pesmi, veèinoma posveèenih Lauri.

Petrarca velja za mojstra soneta. Sonetno obliko je med prvimi uporabil Dante za svoje pesmi v èast Beatrice. Podobno jih je Petrarca posveèal svoji Lauri. Namesto kršèanskega pomena, ki je prevladoval pri Danteju, je dal svoji ljubezni predvsem posveten pomen. Ženska mu je sicer nekaj vzvišenega, a po njej hrepeni z naravno ljubeznijo. Petrarca je postal predhodnik t.i. "romantiène" ljubezni, ki so jo opevali v dobi romantike. Ljubezenska obèutja je oblikoval predvsem s pomoèjo soneta, ki je po njegovi zaslugi postal za nekaj stoletij glavna lirski oblika.

Sonet je klasièna pesniška oblika italijanskega izvora. Zgrajen je iz 4 kitic (2 kvartini in 2 tercini), verz je navadno italijanski enajsterec (petstopièni nadštevilni jamb), rima kvartin je najveèkrat oklepajoèa (abba), lahko tudi zaporedna (aabb) ali prestopna (abab), rima tercin pa verižna (cèc ècè). Sonet je oblikovno in vsebinsko dvodelen, a vsebina ni predpisana.

Sonet O, blažen bodi èas pomladnih dni je tako po obliki kot po vsebini tipièen Petrarcov sonet, posveèen ljubljeni Lauri. Èe ga razvežemo v prozo, je vsebina popolnoma razvidna.

Bodi blažen èas pomladi, tisti mesec, leto in tisti kraj, kjer sem bil tako prevzet od tvojih oèi, da sem postal njihov suženj.

Bodi blažen prvi grenko - sladki vzdih, ki me je združil z Amorjem, pa tudi lok in pušèice, ki ste me zadele v srce.

Bodite blaženi želje, solze, vzdih in besede, s katerimi sem klical njeno drago ime.

Blaženi naj bodo tudi vsi verzi, ki jo slavijo, in misel, ki se je Laure za vselej oklenila.